

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИНФО ЦББХ

У овом броју:

ГУВЕРНЕР СОФТИЋ И ЦББиХ
ДОБИЛИ ПРИЗНАЊА

ШЕРИФ ИСОВИЋ ПРЕУЗЕО
ДУЖНОСТ ЧЛАНА УВ ЦББиХ

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ РАЧУНА
ЗА СЕРВИСИРАЊЕ СПОЉНОГ
ДУГА

ГУВЕРНЕР УЧЕСТВОВАО У РАДУ
МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ
О ТРЕНДОВИМА У БАНКАРСТВУ
И ИНФРАСТРУКТУРИ
ФИНАНСИЈСКИХ ТРЖИШТА

МАРИЦА БУЛИЋ ЗАМЈЕНИЦА
ГЛАВНОГ ИНТЕРНОГ РЕВИЗОРА
ЦББиХ УМЈЕСТО АНГЕЛЕ МЕДИЋ

ЦББиХ У САРАДЊИ С ЕФСЕ
ИЗДАЛА ПУБЛИКАЦИЈУ „НОВКО
И НОВЧИЦА У СВИЈЕТУ НОВЦА“
И ЛЕТАК О ШТЕДЊИ

Издавач: Централна банка Босне и Херцеговине;
Адреса: Маршала Тита 25, 71000 Сарајево

Припрема: Служба за односе са јавношћу

Превод текстова на енглески језик: Служба за односе са јавношћу

Лектура (језици бх. народа и енглески језик): Служба за публикације и библиотеку и Служба за протокол и преводњење

Веб страница: <http://www.cbbh.ba>
E-mail: pr@cbbh.ba
контакт телефон: (033) 278 123

ГУВЕРНЕР СОФТИЋ И ЦББиХ ДОБИЛИ ПРИЗНАЊА

На 37. Церемонији проглашења најбољих пословних људи и предузећа у Босни и Херцеговини, одржаној 7. 12. 2017. године, гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) др Сенад Софтић понио је признање за најбољег европског менаџера у Босни и Херцеговини у области финансија, а ЦББиХ признање за изузетан допринос макроекономској стабилности земље.

Током церемоније, која је одржана у Банским дворима, у Бањалуци, у организацији Независне агенције Европског удружења менаџера и часописа „Euromanager“, додијељена је 21 награда најуспјешнијим менаџерима из Босне и Херцеговине у више категорија.

Поводом додјеле овог престижног признања, гувернер др Софтић захвалио је Дирекцији на номинацији, као и свима који су ЦББиХ и њега предложили за престижне награде и то баш у години у којој ЦББиХ обиљежава 20 година рада.

„Овај јубилеј је добар повод за радост и понос на све оно што смо учинили и чинимо како бисмо испунили нашу задаћу“, рекао је гувернер те издвојио монетарну стабилност у земљи и висок ниво повјерења у домаћу валуту као успјехе по којима је рад ЦББиХ препознат. „Ово признање је потврда да је ЦББиХ препозната и призната као професионална институција и да се цијени одговоран приступ послу мене и свих мојих сарадника, односно упосленика ЦББиХ“, изјавио је гувернер Софтић на церемонији на којој је било окупљено више од 400 званица из привреде и јавног живота.

МР ШЕРИФ ИСОВИЋ ПРЕУЗЕО ДУЖНОСТ ЧЛАНА УО ЦББиХ

Дужност члана Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) 1. 11. 2017. године преузео је мр Шериф Исовић. Шериф Исовић именован је за члана Управног одбора ЦББиХ одлуком Предсједништва Босне и Херцеговине од 11. 10. 2017. године, замијенивши др Кемала Козарића.

Шериф Исовић рођен је 5. 4. 1962. године. Након завршене средње Економске школе и Економског факултета, стиче звање магистра економских наука на Катедри за рачуноводство и ревизију Економског факултета Универзитета у Сарајеву.

Од 14. 10. 2015. године ради као вршилац дужности директора Порезне управе ФБиХ. Током професионалне каријере радио је од 1987. до 1990. године у Порезној управи као општински инспектор, од 1990. до 1993. у Градској управи прихода Сарајево као градски инспектор, од 1993. до 1994. у Финансијској полицији као финансијски инспектор, од 1994. до 1998. године као директор Порезне управе Округа/Кантона Сарајево и члан Извршног одбора Округа Сарајево до конституирања Кантона Сарајево, од 1998. године до 2002. у ЈП ПТТ саобраћаја БиХ на пословима савјетника за финансије, од 2002. до 2005. године у ЈП БХ Пошта на радном мјесту главног инспектора (интерног ревизора), 2005. године до 2007. године у БХ Пошти као извршни директор за економско-финансијске послове, од 2007. године до 2009. године у БХ Телекому као извршни директор за економско-финансијске послове, од 2009. године 2010. у Фабрици дувана Сарајево као извршни директор за финансије.

У периоду од 22. 3. 2011. године па до 13. 10. 2015. године обављао је дужност члана Савјета Агенције за поштански саобраћај БиХ, а у периоду 9. 3. 2014. до 9. 3. 2015. године дужност председавајућег Савјета.

Осим наведеног, обављао је и бројне друге дужности као што су: члан Одбора за ревизију „ЈКП Тржнице Сарајево“, члан Комисије за економска питања Кантона Сарајево, директор Интерне ревизије у „Енергоинвест д.д. Сарајево“, члан Надзорног одбора „БХ Телеком“ д.д., члан Надзорног

одбора „Центротранс бус“ Сарајево, члан Комисије за буџет и финансије Кантона Сарајево.

Завршио је и бројне обуке (из области финансијско-фискалне политике, рада чланова надзорних одбора, корпоративног управљања, рјешавања кризе управљања, анализе финансијских извјештаја, успјешне наплате потраживања, директне продаје, мрежног маркетинга, интерног аудита квалитете, контролинг рачуноводства, финансијског управљања и управљања људским ресурсима) те стекао сертификате на разним пољима (сертифицирани рачуновођа, овлашћени ревизор, вјештак економске струке, под област финансије, тржишни односи и финансијско извјештавање те сертификат за рад у органима државне управе).

Стални је судски вјештак за финансије од 1997. године те је аутор већег броја финансијских вјештачења из области привредних спорова, спорова из радних односа, привредног криминала, прања новца и порезних утаја.

Учесник је и предавач на више међународних симпозија, конференција и факултета те је предавач у Едукативно-консултантској фирми „FINconsult“ у школи за едукацију кандидата за стицање звања у финансијско-рачуноводственој професији те едукацију вођења пословних књига.

Аутор је бројних радова у научно-стручним часописима те у зборницима радова с међународних конференција.

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ РАЧУНА ЗА СЕРВИСИРАЊЕ СПОЉНОГ ДУГА

Ревизорски тим Канцеларије за ревизију институција БиХ извршио је ревизију рачуна за сервисирање спољног дуга за 2015. и 2016. годину. Мишљење је, како то ревизори стручно кажу, „без квалификације“, тј. позитивно – Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је у свим материјално значајним аспектима поступала у складу с Уговором с Министарством финансија и трезора БиХ и није било примједби на успостављени систем интерних контрола и процедура у Одјељењу за сервисирање спољног дуга ЦББиХ.

Руководство ЦББиХ одговорно је за поштивање Уговора о сервисирању спољног дуга у дијелу који се односи на: а) отварање/затварање рачуна за сервисирање спољног дуга и њихових подрачуна; б) пријем и обраду уплата за сервисирање спољног дуга; ц) пријем, обраду и извршење налога/инструкција за сервисирање спољног дуга; д) књиговодствено евидентирање и извјештавање; е) остале послове који се могу јавити у циљу благовременог сервисирања спољног дуга, а уз претходну сагласност уговорних страна. ЦББиХ осигурава извјештаје о извршеним промјенама и стању на рачунима за сервисирање спољног дуга, а рачуноводствени и финансијски извјештајни системи рачуна за сервисирање спољног дуга ће пратити међународне рачуноводствене стандарде.

Такође, ЦББиХ је одговорна за успостављање система интерних контрола и креирање интерних процедура за сервисирање спољног дуга како би било осигурано дјеловање у складу с намјеном рачуна за сервисирање спољног дуга и спријечена злоупотреба и неовлашћено коришћење средстава с наведених рачуна.

Ревизија је извршена у складу с Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI).

ГУВЕРНЕР УЧЕСТВОВАО У РАДУ МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ О ТРЕНДОВИМА У БАНКАРСТВУ И ИНФРАСТРУКТУРИ ФИНАНСИЈСКИХ ТРЖИШТА

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине др Сенад Софић учествовао је у раду Међународне конференције о трендовима у банкарству и инфраструктури финансијских тржишта која је 9. 11. 2017. године одржана у Тирани, Албанија. Говорећи о финансијским тржиштима, финансијској инклузији и значају њихове улоге у даљем развоју макроекономске и финансијске стабилности, гувернер је на почетку своје презентације указао на структуру финансијског ситета у БиХ који чине:

1. валута;
2. платни системи,
3. финансијски посредници и њихови регулатори/ супервизори банке (23 + 2 развојне), осигуравајуће компаније (27 + 1 реосигурање), инвестициони фондови (38), лизинг предузећа (6), МКО (24), брокерске куће (15). Регулатори су на ентитетском нивоу координирани на државном нивоу, осим за посреднике на тржиштима капитала. Поставља се питање јесу ли нам потребни додатни посредници попут инвестиционе банке и штедно-кредитне задруге;
4. финансијска тржишта и њихови регулатори/ супервизори двије берзе, двије комисије за хартије од вриједности, два регистра хартија од вриједности, уз питања шта је с тржиштем новца (висока солвентност и кратко доспијеће), "cash" (спот) тржиштима (добра продата

за готов новац с тренутним преносом власништва), тржиштима дериватима и девизним тржиштима.

Указујући на процјену ризика у финансијском систему, гувернер је истакао потенцијално потцијењене ризике у банкарском систему, као што су владине обвезнице које су најчешће понуђене по унапријед регулисаним цијенама умјесто по тржишним, а банке су чести купци, потом потенцијална прецијењеност вриједности некретнина, што на малом ограниченом тржишту може створити значајне посљедице по клијенте банака и по саме банке те смањене могућности ублажавања осталих ризика. С обзиром на то да је систем доминантно банкарски, као и на изостанак великих домаћих улагача, не постоји реална процјена кредитног ризика за домаћа предузећа.

Када је у питању финансијска писменост, гувернер ЦББиХ истакао је да су макроекономски удар 2008. као и колапс тржишта капитала 2007. указали на веома низак ниво финансијске писмености. Тренутним активностима се углавном истиче нужност бољег вођења рачуна о уравнотежености буџета, бољег управљања трошковима или бољег разумијевања финансијских уговора и основних постулата банкарства. Подаци који се односе на финансијску инклузију показују да грађани који су били или који су сада у радном односу имају банковни рачун, а то је случај и са значајним бројем пензионера те да је значајан је број корисника традиционалних банкарских производа.

МАРИЦА БУЛИЋ ЗАМЈЕНИЦА ГЛАВНОГ ИНТЕРНОГ РЕВИЗОРА ЦББиХ УМЈЕСТО АНГЕЛЕ МЕДИЋ

Замјеница главног интерног ревизора у Канцеларији главног интерног ревизора Централног уреда Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) Ангела Медић разријешена је наведене дужности закључно са 30. новембром 2017. године, када јој је престао радни однос у ЦББиХ због навршених 40 година стажа осигурања и остваривања права на старосну пензију. За замјеницу главног интерног ревизора, умјесто Ангеле Медић, именована је Марица Булић, на мандатни период у трајању од четири године, почевши од 08.12.2017. године до 07.12.2021. године.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА ЗАКЉУЧАКА ИЗ ИЗВЈЕШТАЈА ММФ-а „РЕГИОНАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ЗА ЕВРОПУ ЗА ЈЕСЕН 2017. ГОДИНЕ“

Економски раст у Европи је врло снажан и у овој години је забиљежен у свим земљама Старог континента, изјавио је у Сарајеву Jorg Decressin, замјеник директора Међународног монетарног фонда (ММФ). ММФ је 13. 11. 2017. године, у просторијама Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), представио закључке из извјештаја ММФ-а „Регионалне економске перспективе за Европу за јесен 2017. године“.

Ово је прва година након глобалне економске кризе да су све земље Европе забиљежиле раст.

„Очекујемо да ће у средњем року бити настављен овај снажан раст у Европи. Међутим, постоје одређени ризици. У кратком року може бити неких изненађења која су наизглед позитивна. Раст може бити јачи него што је очекивано. У средњем року очекујемо нека негативна изненађења која су врло могућа, попут одређених геополитичких ризика и одређених развоја догађаја на финансијским тржиштима“, рекао је Decressin. Он је додао да је изазов у овим „добрим временима“ како изградити довољно фискалног простора за маневрисање и смањење фискалних дефицита.

Када је ријеч о БиХ и њеном европском путу, замјеник директора ММФ-а је казао како остају изазови унапређења управљања и унапређења рада институција, а посебно правосуђа.

Што се тиче програма који БиХ има с ММФ-ом, Decressin је кратко прокоментарисао зашто ММФ инсистира на повећању акциза на гориво у БиХ.

„Оно што ми желимо видјети у програму с БиХ јесте јачи раст. Оно што би постало могуће с новим акцизама у БиХ јесте да се ослободи велика количина финансирања која

је неопходна за изградњу инфраструктуре. С изградњом инфраструктуре то би значило више раста, више радних мјеста, више прихода за људе, а то би само по себи дало потицај бољем свеукупном расту у БиХ“, поручио је Decressin.

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић поздравио је све који су присуствовали презентацији извјештаја ММФ-а, истакавши да је она врло важна за БиХ, јер пружа могућност упоредбе економског развоја, раста и амбијента у БиХ у односу на земље региона. За БиХ је, како је рекао, веома битно да раст у Европској унији буде настављен у средњерочном периоду.

„ЕУ је наш најважнији трговински партнер и страни инвеститор. Велика босанска дијаспора шаље дознаке које износе близу 12 посто БДП-а годишње. То су веома јаке економске везе које треба посматрати заједно с нашом дијаспором као важан ресурс за економски развој земље. Међутим, они који дефинишу политике у Европи, и такође овдје у БиХ, треба да искористе опоравак ради имплементације амбициозних економских мјера и структуралних реформи“, казао је гувернер Софтић.

Према гувернеровим ријечима, када је БиХ у питању, потребно је фокусирати на три велике области: прво, поправити структуру буџета на свим нивоима власти. Генеране владе БиХ су на путу да достигну комбиновани укупни фискални суфицит другу годину узастопно. Међутим, мора доћи до преусмјеравања потрошње према инфраструктури, што ће помоћи у сустизању европских стандарда и побољшању повезаности и конкурентности бх. привреде. Друго, казао је гувернер, неопходно је наставити јачати јединствени финансијски систем БиХ. Банкарски

систем у БиХ је јак и стабилан. Има довољно ликвидности и довољно капитала. Напредак је направљен од 2015. године, успостављањем нове банкарске регулативе, која босанскохерцеговачки банкарски систем приближава европским стандардима.

Ипак, остало је још пуно посла да се уради за решавање проблема из прошле финансијске кризе. С више од 11 посто од укупних кредита, некавалитетни кредити настављају да оптерећују билансе банака. С тим у вези, усвајање нове регулативе о стечају на ентитетском нивоу и разјашњење пореског третмана продаје некавалитетних кредита ће помоћи у решавању овог проблема у наредном периоду.

И треће, поручио је гувернер, треба удвостручити напоре за побољшање институција и рјешавање недостатака у

управљању. Стране директне инвестиције су застале на око два процента БДП-а годишње. Ово је сувише мало да би се подржала већа стопа раста која ће смањити незапосленост и исељавање.

„Побољшања у квалитету регулативе, поштена и транспарентна ‘правила игре’ и транспарентне и одговорне институције ће помоћи да се привуче више страних инвестиција. Стога морамо послати јасну поруку о позитивним резултатима наших реформи, повећати репутацију БиХ, побољшати конкурентност како бисмо повећали инвестиције и раст, а истовремено ојачали јединствени економски простор како би коначно поплочали пут ка нашој европској будућности“, закључио је гувернер Софтић.

ИНСТИТУТ ЗА МЕЂУНАРОДНЕ И РАЗВОЈНЕ СТУДИЈЕ ИЗ ЖЕНЕВЕ ОБЈАВИО НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ РАДОВЕ УПОСЛЕНИКА ЦББиХ

У склопу Програма билатералне помоћи и изградње капацитета централних банка, који финансира Влада Швајцарске, а имплементује Институт за међународне и развојне студије из Женеве, објављено неколико научноистраживачких радова наших колега из Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), уз менторство професора с Института. Објављени су сљедећи радови: *The Determinants of Excess Liquidity in the Banking Sector of Bosnia and Herzegovina*, коаутора Елме Хасановић и Тање Латућ, 2017; *Exogenous Macroeconomic Shocks and their*

Propagation in Bosnia and Herzegovina, Бојан Башкот, 2016. *Empirical Evidence for the Bank Lending Channel in Bosnia and Herzegovina: Does Lending Differ between Large and Small Banks*, Дејана Ковачевића, 2015.

Радови су објављени на веб страници Института за међународне и развојне студије из Женеве, али и на веб страници ЦББиХ, имајући у виду значај ових радова за репутацију ЦББиХ. Искрене честитке колегицама Хасановић и Латић и колегама Башкоту и Ковачевићу.

ДОПРИНОС ЦББиХ НА ИЗРАДИ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ КОМУНИКАЦИОНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ О ПРОЦЕСУ ПРИСТУПАЊА БиХ ЕВРОПској УНИЈИ ЗА 2018. ГОДИНУ

Служба за односе с јавношћу је, као и годину дана раније, дала свој допринос у припреми приједлога за израду Акционог плана за имплементацију Комуникационе стратегије за информисање јавности о процесу приступања БиХ Европској унији за 2018. годину.

Наиме, Савјет министара Босне и Херцеговине је на сједници одржаној у јануару 2017. године усвојио Информацију о припреми приједлога Акционог плана за имплементацију Комуникационе стратегије. Усвојен је Акциони план за 2017. годину чијем креирању је допринос дала и Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) делегирајући три активности у контексту европских интеграција које су и реализоване: одржавање конференције, издавање публикације и едукација ученика и студената о активностима ЦББиХ у процесу приступања ЕУ. Дирекција за европске интеграције је задужена

да у сарадњи с надлежним институцијама, међу којима је и ЦББиХ, припреми Приједлог Акционог плана за 2018. годину и достави га Савјету министара БиХ на разматрање и усвајање. С тим у вези, ЦББиХ је делегирала следеће активности:

- Унапређење Јединственог регистра трансакционих рачуна у складу са стандардима Европске уније
- Унапређење Централног регистра кредита у складу са стандардима Европске уније
- Пројекат успостављања SEPA – унапређење жироклиринга у складу са стандардима Европске уније
- Активности на промоцији свијести о процесу ЕУ интеграција – организација презентација, пренос знања о институционалној структури и функцијама ЕУ/ЕСЦБ комитета, ЕУ препорукама и критеријумима, статусу Упитника.

ЦББиХ У САРАДЊИ С EFSE ИЗДАЛА ПУБЛИКАЦИЈУ „НОВКО И НОВЧИЦА У СВИЈЕТУ НОВЦА“ И ЛЕТАК О ШТЕДЊИ

било веома корисно, јер финансијска едукација ствара могућност да особа буде финансијски писмена, тиме и одговорна у управљању новцем. Проводећи активности, ЦББиХ настоји и жели постићи већи степен финансијске писмености и укључености дјеце и младих. Посјета ученика основних и средњих школа, као и студената из цијеле БиХ, саставни је дио финансијске едукације коју ЦББиХ проводи посљедњих година.

„Проводимо различите активности финансијске едукације кроз интерактивне радионице, квизове, током којих се ученици упознају с радом и улогом ЦББиХ, како да се односе према новцу, штедњи те их упознајемо с основним карактеристикама финансијских производа. Сматрамо да финансијска едукација дјеце треба да почне што раније, да науче да разликују жеље од потреба, да разумеју концепт и предност штедње“, каже гувернер ЦББиХ др Сенад Софтић.

У оквиру финансијског описмењавања дјеце и младих које проводи Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ), у сарадњи с Европским фондом за југоисточну Европу – Development Facility (EFSE), креирала је и објавила публикацију за дјецу под називом „Новко и Новчица у свијету новца“. Ово је прва публикација овакве врсте за дјецу основношколског узраста у БиХ која дјеци даје могућност да науче шта је новац и која његова сврха, затим шта је валута те основне информације о бх. валути – конвертибилној марки и њеним заштитним обиљежјима. За средњошколце, ЦББиХ и EFSE објавили су летак под називом „Шта је штедња?“, у којем су дате информације о разлозима за штедњу, како одредити износ новца за штедњу, врстама штедње, да ли је уштеђевина у банкама сигурна и да ли је штедња у КМ сигурна.

Финансијско описмењавање дјеце и омладине је веома важно, јер представља квалитетну основу стицања знања управљања новцем, као и вјештина потребних за доношење свакодневних финансијских одлука. У разговору с педагозима и професорима основних и средњих школа који су посјећивали ЦББиХ често је истицано да би увођење предмета финансијска едукација

ИСТЕКАО РОК ЗА ЗАМЈЕНУ НОВЧАНИЦА ОД 50 Ф, 1 И 5 КМ

Рок за замјену новчаница конвертибилне марке апоена 50 фенинга, 1 и 5 конвертибилних марака истекао је 31. 12. 2017. године.

Наведене новчанице су већ прије повучене из оптицаја те су престале бити законско средство плаћања.

Новчанице апоена 50 Ф повучене су из оптицаја 31. 3. 2003. године, новчанице апоена 1 КМ повучене су 31. 3. 2009. године, а новчанице апоена 5 КМ 31. 3. 2010. године.

Одлуком Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине из октобра 2012. године, рок за замјену ових новчаница у комерцијалним банкама продужен је до 31. 12. 2017. године, након чега их комерцијалне банке неће више примати.

ЦББиХ повучене новчанице од комерцијалних банака преузима sukcesивно, путем издвојених трезора, а преузимаће их најдаље до 31. 3. 2018. године.

У ЦББиХ ОРГАНИЗОВАН НОВОГОДИШЊИ КОКТЕЛ ЗА НОВИНАРЕ

Као и свих ранијих година, и уочи Нове 2018. године, организовано је новогодишње дружење гувернера с новинарима. Поздрављајући новинаре, гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић захвалио је представницима медија на редовном и коректном праћењу активности ЦББиХ, исказавши посебно задовољство њиховим ангажманом током обиљежавања 20. годишњице ЦББиХ. Гувернер се и овом приликом осврнуо на резултате пословања ЦББиХ у 2017. години те указао на најважније макроекономске показатеље за БиХ. Посебно је истакао да су девизне резерве премашиле износ од 10 милијарди КМ те да је то највећи износ девизних резерви од оснивања ЦББиХ. Свим медијима и новинарима пожелио је сретну и успјешну 2018. годину, како на личном тако и на професионалном пољу.

